

Yamada Naoko

- Anime készítés női szemmel

írta: Venom

A filmrendezés férfi szakma, avagy ezt szokták mondani. Nincs pontos statisztikám, de talán nem lövök mellé, ha azt mondom, hogy talán minden 20 rendezőből 19 férfi. Hogy miért van ez, azt ne boncolgassuk, nem ez a célom. Néha még mindig ott tartunk, hogy kifejezetten meglepődünk, mikor egy komolyabb film élére egy női rendezőt állítanak. Akár még egy kis előítélet is lehet bennünk. Pedig az elmúlt években egyre másra derül ki, hogy a női rendezők is igenis képesek ledirigálni egy nagyobb filmet, sőt, akár sikerre is vihetik azt, gondoljunk csak a megasiker *Frozenre* (Jégvárás). De mi a helyzet Japánban, ahol aztán nőként érvényesülni talán kicsit nehezebb is, mint nyugaton? Nos, ha Yamada Naoko példáját vesszük, akkor azt mondanám, hogy van okunk bizakodni. Még a végén kiderül, hogy az "új Miyazaki" egy ifjú hölgy lesz. Én bizony pártolnám.

Yamada Naoko 1984-ben született Gunma prefektúrában és már kicsi korában eldöntötte, hogy művész lesz. Mindene volt a rajzolás és innen egyenes út vezetett számára a kijutói művészeti egyetemre, melyet elvégezve 20 évesen sikerült is elhelyezkednie egy kisebb stúdiónál, a Kyoto Animationnál. A legelső munkája az *Inuyasha* volt, ahol kisebb animációkat kellett összehoznia, majd miután látták, hogy tehetséges, fentebb léphetett, és az *Air* sorozatnál már vezető animátor volt, bár bevallása szerint elég rossz emlékek-

„...az elmúlt években egyre másra derül ki, hogy a női rendezők is igenis képesek ledirigálni egy nagyobb filmet, sőt, akár sikerre is vihetik azt...”

kel távozott a projektből. A *Clannad*nál már epizód rendező volt, majd 2009-ben, 25 éves korában megkapta a lehetőséget, hogy egy teljes sorozatot levezethessen. Megkapta a *K-On!* rendezői székét.

A *K-On!* látszólag egy borzasztó egyszerű 4koma manga, vagyis rövid 4 paneles vicces jelenetek láncolata. Egy csapat aranyos lány, nagyon aranyos dolgokat csinál, ami helyenként vicces. A stúdióknak már akkor volt egy hasonló projektje, a *Lucky Star* (aminek az elkészítése nem ment simán, de az már más téma), így Yamadának volt alapja, hogy mi az elvárás. Nos, ő viszont nem akart még egy *Lucky Star*. Helyette egy teljesen új megközelítést használt. A harsány humor helyett inkább jobban

fókuszba helyezte a lányokat és azok mindennapjait, méghozzá erősen merítve a saját (szinte még friss) gyerekkori emlényeiből. Már ekkor elkezdett kísérletezni olyan vizuális elemekkel, amiket korábban a *Suzumiya Haruhi* esetén is használtak, mint pl. a különféle kamera effektek, játszódózás a fényekkel, terekkel, hátterekkel. Az egészes sokkal organikusabb érzetet tudott ezzel adni. De itt nem állt meg, az animációt is erősen megújította, míg a *Lucky Star*ban a szereplők állnak vagy sétálnak nagyrészt, a *K-On!*-ban szinte folyamatosan mozgásban van mindenki, egymással érintkezve, ki és be lépnek a kamera látószögébe.

Ehhez jönnek a szándékos "hibák", pl. számomra az egyik legérdekesebb animációs bravúr, mikor a lányok csak sétálnak fel a lépcsőn, ki-ki a maga tempójában, módján, majd az egyikük csak egy pillanatra megbotlik, nem esik el, csak láthatóan egy másodpercre elveszti az egyensúlyát... ez a kis apróság valami hihetetlen mélységet tud adni a legegyszerűbb jelenetnek is. Yamada pedig a mestere lett ezeknek. A második szezonra már kétszer annyi epizódot kapott és sokkal rutinosabban vágott neki. Ezúttal már volt ideje a történetet is kipofozni, ugyanis a K-On! nem igazán szól semmiről. Mégis, a végére Yamada apránként felfűzte a részeket valami nagyon megható alapra. Ez pedig az idő múlása, ahogy a lányok egyre jobban szembesülnek azzal, hogy hamarosan eljön a gyerekkor vége és ezzel együtt a búcsú ideje is egymástól. Minden, amit összehoztak a suliban dobozba kerül, amit talán egyszer valaki előszed, de az ő életük megy tovább és sosem fognak visszatérni. Yamada finoman árnyalt rendezésének legszebb példája, hogy a nézőből hihetetlen erőteljes érzelmeket képes kiváltani, egész apróságokkal. A siker pedig nem maradt el, a K-On! ma már az animétörténelem része. Yamada pedig megkapta az első filmrendezés jogát, leforgathatta a K-On! mozifilmet, mely szintén hatalmas sikert aratott.

A következő projektje a *Tamako Market* (*AniMagazin 37. szám*) lett, mely

tovább vitte a K-On!-nal lefektetett alapokat. Ezúttal jelentősen kibővítve és egy új elemet, a szerelmet behozva. Bár szemmel láthatóan ez volt számára a legnagyobb kihívás, hiszen Yamada nagyon igyekszik beleélni magát a szereplői helyzetébe és lássuk be, ő maga is csak egy csendes fiatal hölgy, aki a szavát se nagyon emeli fel, nehogy kétkézzel szórja a tanácsokat szerelmem témában. Így a *Tamako Market* és a lezárása a *Tamako Love Story* inkább tűnik útvonal keresésnek, nem csak a történet szereplőinek, de magának a rendezőnek is.

A *Tamako Love Story* kifejezetten gyönyörű film lett, tele kétségekkel, fé-

lelmekkel, kínos helyzetekkel, amikor a gyerek már érzi, hogy lassan eljön a pillanat, amikor felnőtt lesz és meg kell hoznia olyan döntéseket, ami ki fog hatni az egész életére. Kicsit hasonló a történet, mint a *Ghiblis Whisper of the Heart*é, hasonlóan visszafogottan, de bravúrosan megoldva. Akárcsak a *K-On!* végén, itt is van egy egységes üzenet, hogy merjünk szembenézni a jövőnkkel, álljunk ki magunkért, ne fussunk el a felelősségek vagy a döntések elől. Mert ettől leszünk felnőttek.

Yamada pedig bebizonyította, hogy tényleg felnőtt a rendezői szerephez. Még alig 30 éves, de már a legnagyobb anime rendezők között emlegetik. Pedig csak pár rendezés van a háta mögött. Yamada Naoko, akárcsak történeteinek hősnői, bátran néz a jövőbe, ahol remélhetőleg még sok olyan film vár rá, mint a *Koe no Katachi*. Biztosak lehetünk benne, hogy 2018-ban is hallani fogunk róla, ugyanis már javában dolgozik az új filmjén... nem győzzük várni.

„Yamada pedig bebizonyította, hogy tényleg felnőtt a rendezői szerephez.”

